

JUDr. **Stanislav Polčák**

advokát

ČAK: 11590
tel: 734 588 408
email: polcak@email.cz
ID dat.schr.: **z84fstx**

sídlo AK:

Řehenice - Malešín 10
251 67 p. Pyšely

pobočka:

Fügnerovo nám. 1808/3
120 00 Praha 2

V Praze dne 15.10.2020

zn.: **Pl. ÚS 102/20**

dat.schr.: **z2tadw5**

Ústavní soud ČR

Joštova 625/8

660 83 **Brno-střed**

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	18-10-2020 4
_____ krát Přílohy: _____	
Vyřizuje:	

Ústavní soud ČR

Navrhovatel: **skupina senátorů,**

za něž jedná senátor **Ivo Valenta**, jenž udělil plnou moc k zastupování před Ústavním soudem

JUDr. Stanislavu Polčákovi, advokátovi
AK Řehenice 10, 251 67 Pyšely, dat. schr.: **z84fstx**

Účastník řízení: **Vláda ČR**

ZMĚNA NÁVRHU

**krizová opatření Vlády ČR - nepřiměřené zásahy (omezení)
výkonu náboženské svobody**

Dvořmo
AK

Přílohy:

Pokyn právnímu zástupci sen. Iva Valenty ze dne 14.10.2020

Předchází

I. Výchozí situace

1. Navrhovatel – skupina senátorů – (dále jen „navrhovatelé“) uplatnili dne 8.10.2020 návrh podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy ČR na přezkum ústavnosti a zákonnosti vymezené části usnesení Vlády ČR (dále jen „vláda“) č. 958 ze dne 30.9.2020, publikované pod č. 392/2020 Sb., omezující pod bodem II.3. výkon náboženské svobody, konkrétně vláda „omezuje účast na bohoslužbě tak, že se jí účastní nejvýše tolik osob, kolik je míst k sezení, nejvýše však 100 osob, a osoby, které se bohoslužby účastní, se převážně zdržují na místě k sezení, a to s výjimkou osob vedoucích bohoslužbu a jejich pomocníků, a v průběhu bohoslužby se nezpívá“. Navrhovatelé napadli předmětné krizové opatření vlády v části určující nejvyšší počet účastníků a omezení možnosti výkonu náboženského projevu zpěvem (viz petit).
2. Napadené opatření bylo následně vládou zrušeno novým krizovým opatřením ze dne 8.10.2020 č. 995, publikovaným pod č. 399/2020 Sb., jež bylo účinné ovšem jen v období mezi 9. 10.2020 až 11.10.2020 do 23:59. Toto opatření zcela identicky omezovalo výkon náboženské svobody, konkrétně „omezuje účast na bohoslužbě tak, že se jí účastní nejvýše tolik osob, kolik je míst k sezení, nejvýše však 100 osob, a osoby, které se bohoslužby účastní, se převážně zdržují na místě k sezení, a to s výjimkou osob vedoucích bohoslužbu a jejich pomocníků, a v průběhu bohoslužby se nezpívá“ (viz bod II.3.). Temporální účinnost tohoto opatření již uběhla.
3. Pro období od 12.11.2020 vláda vydala další krizové opatření č. 996, publikované pod č. 400/2020 Sb., v němž v části I. bodě 1. zakázala „hromadné akce konané v počtu vyšším než 10 osob ve vnitřních prostorech staveb a v počtu vyšším než 20 osob ve vnějších prostorech“ s tím, že dle písm. a) „zákaz podle tohoto bodu se vztahuje i na bohoslužby a jiné náboženské obřady“. Pro úplnost nutno poznamenat, že o zpěvu se již v tomto krizovém opatření nepojednává ničeho.
4. Ačkoli vláda u krizového opatření č. 996, publikovaného pod č. 400/2020 Sb., stanovila jeho platnost na dobu od 12.11.2020 do 25.10.2020 23:59, již za dva dny následně jej vláda zrušila dalším krizovým opatřením č. 1021, publikovaným pod č. 407/2020 Sb., které má (zatím) stanovenou účinnost na období od 14.10.2020 do 3.11.2020 23:59.
5. Poslední zmiňované krizové opatření zasahuje do náboženské svobody ovšem ve stejném rozsahu, jako shora zmiňované opatření č. 400/2020 Sb., tj. v části I. bodě 1. vláda zakázala „hromadné akce konané v počtu vyšším než 6 osob ve vnitřních prostorech staveb a v počtu vyšším než 20 osob ve vnějších prostorech“ s tím, že dle písm. a) „zákaz podle tohoto bodu se vztahuje i na bohoslužby a jiné náboženské obřady“. Pro úplnost nutno poznamenat, že zpěv ani v tomto posledně zmíněném opatření vláda již nereguluje.
6. Dne 14.10.2020 se navrhovatelé rozhodli upravit svůj návrh tak, že zahrne i shora uvedená krizová opatření vlády (viz v příloze přiložená listina - Pokyn právnímu zástupci ze dne 14.10.2020).

II. Okolnosti vydání napadeného opatření vlády

7. Navrhovatelé si přejí vyzdvihnout, že nadále ve svém (ústavním) postupu uplatňují zásadu zdrženlivosti, jak o ní pojednali ve svém návrhu pod bodem 3. Jsou si totiž zcela vědomi mimořádnosti situace, v níž se ocitla nejen Česká republika, ale také faktu, že akceptují zásahy vlády do ústavních práv, pokud jsou nezbytné a odůvodněné v kontextu vyhlášeného nouzového stavu.

8. Navrhovatelé jsou si též vědomi, že v ČR dochází k výraznému zhoršování epidemiologické situace a že řada krizových opatření vlády je na místě. Ovšem pokud jde o výkon náboženské svobody, mají stále za to, že zásahy vlády jsou nepřiměřené, to z níže uvedených důvodů.
9. Navrhovatelé s ohledem na zkušenosti s vládní krizovou činností z jara letošního roku předpokládali, že i po vydání původně napadeného krizového opatření bude vláda do výkonu náboženské svobody dále zasahovat (bod 8. podaného návrhu). Musí však zdůraznit, že intenzita vládních zásahů a rychlost vládou přijímaných změn překvapila i je. I z tohoto důvodu navrhovatelé odkazují na bod 6. podaného návrhu, když vyzdvihují, že shora popsány krátkými účinnostmi vydaných krizových opatření vláda fakticky vyřazuje Ústavou ČR oprávněnou privilegovanou menšinu (skupinu senátorů) z realizace svého zaručeného práva žádat u právního předpisu jeho přezkum ústavnosti (zákonosti). V daném kontextu navrhovatelé odkazují na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.6.2020, č.j. 6 As 88/2020-44, který konstatoval, že odmítnutí návrhu v situaci, kdy napadené mimořádné opatření bylo nahrazeno obsahově obdobným jiným opatřením, je postupem nezákonným. Je-li takto sledována ve správním soudnictví ochrana zákonosti, tím spíše musí být v řízení před Ústavním soudem sledována ochrana ústavnosti a práva navrhovatelů domoci se přezkumu předpisu, který podle jejich přesvědčení zasáhl dokonce do materiálního ohniska ústavnosti (bod 5.). Efektivní ochrana ústavnosti by v případě takových zásahů měla podle přesvědčení navrhovatelů zahrnovat i ústavně konformní výklad ust. § 67 zákona o Ústavním soudu (blíže pod bodem 7. podaného návrhu).
10. Podle názoru navrhovatelů je takový zásah Ústavního soudu vhodný i s ohledem na skutečnost, že na rozdíl od jiných států EU (např. Rakousko) v ČR nebyly dosud Ústavním soudem vytyčeny vládě žádné meze (limity) při normotvorbě a zásahů do ústavních práv prostřednictvím jí vydávaných krizových opatření dle krizového zákona. Takovou situaci, kdy do ústavních práv prakticky všech osob, zdržujících se na území ČR, bylo zasaženo vládou velmi invazivním způsobem, ovšem vládě nebyly adresovány Ústavním soudem žádné (specifické) interpretační závazné pokyny, nelze pokládat z hlediska možného budoucího vývoje za „stav prostý rizik zneužívání krizového zákona“, resp. vyhlášeného nouzového stavu. Navrhovatel přitom podotýká, že příslušné návrhy (i ve formě abstraktního přezkumu) byly Ústavnímu soudu doručeny už na jaře 2020. Jakkoli tedy navrhovatelé při vytyčení předmětu svého návrhu postupují velmi zdrženlivě, nemohou odhlédnout právě od skutečnosti, že vláda postupuje při svých zásazích do ústavně zaručených práv často výrazně nepřiměřeně, chaoticky a plošně, jako by snad ani nenaznala, že takto krizovými opatřeními regulovaná práva spadají do samé podstaty demokratického právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR).
11. Zároveň zostřující se intenzita vládních zásahů do náboženské svobody podle navrhovatelů volá po přednostním projednání tohoto návrhu, jak o něj požádali již ve svém návrhu (část V.).

III. Nepřiměřenost omezení náboženské svobody dle aktuálního krizového opatření vlády

12. Aktuální krizové opatření, pokud jde o výkon náboženské svobody, zní: vláda „zakazuje hromadné akce konané v počtu vyšším než 6 osob ve vnitřních prostorech staveb a v počtu vyšším než 20 osob ve vnějších prostorech“ s tím, že dle písm. a) „zákaz podle tohoto bodu se vztahuje i na bohoslužby a jiné náboženské obřady“. Ačkoli lze kvitovat, že již toto napadené opatření nereguluje zpěv při projevu náboženské svobody, je zcela zjevné, že aktuální zásah

vlády do náboženské svobody je výrazně tvrdší (invazivnější) než v původním (prvotním) krizovém opatření vlády.

13. Navrhovatelé nebudou opakovat, jakou roli v našem ústavním pořádku náboženská svoboda sehrává, proto ve stručnosti odkazují na podaný návrh. Nicméně uvádí, že stanovené omezení počtu osob (věřících), kteří se mohou účastnit jak ve vnitřních prostorách, tak vnějších prostorách bohoslužeb a jiných náboženských obřadů, fakticky popírá výkon náboženské svobody.
14. Vláda nepředložila žádný důkaz, studii či informace, z nichž by vyplývalo, že by se při náboženských obřadech nový typ koronaviru přenášel ve statisticky významné míře. Navrhovatelé si nejsou vědomi žádných *clusters*, které by vznikaly na našem území v souvislosti s šířením tohoto viru právě v sakrálních budovách při náboženských obřadech.
15. Při absenci takových podkladů mají navrhovatelé za to, že omezení možnosti účasti na bohoslužbách pouze na 6 osob, resp. 20 osob je zcela nepřiměřené, které fakticky i právně znemožňuje osobám výkon jejich náboženské svobody. Uvedené početní limity mnohdy vyčerpají už jen osoby, které celebrují dané náboženské obřady, natož aby se dostalo na další osoby z řad věřících.
16. Přitom je nutno podotknout, že vnitřní prostory kostelů mohou poskytnout poměrně výrazně osobního prostoru, jde vesměs o velké sakrální budovy, které ani nebývají hojně navštěvované, natož v současném období. Jinými slovy lze zcela bezpečně zaručit splnění přísných hygienických standardů (dezinfekce a nošení roušek) při obsazení míst k sezení s dodržáním rozestupů. Jinými slovy vláda mohla regulovat počet věřících při náboženských obřadech přijatelnějším způsobem v naznačeném směru. Srov. také omezení práva shromažďovacího na 500 osob, které mohlo být v obdobném směru použito pro výkon náboženské svobody.
17. Navrhovatelé si přejí zdůraznit, že pro řadu věřících představují náboženské obřady v sakrálních chrámech jednu z mála duchovních útěch současné znepokojivé doby. Již jarní měsíce uzavřených chrámů neslo velké množství věřících velmi bolestně, současná vládní omezení představují opětovně znemožnění výkonu náboženské svobody.
18. I přes zpřísnění vládních krizových opatření musí navrhovatelé vyzdvihnout jejich výrazný hodnotový rozpor, když jsou „chrámy konzumu“ (i větší nákupní centra) nadále otevřeny, což ve vztahu k výkonu náboženské svobody věřící vnímají velmi bolestně.
19. V neposlední řadě musí navrhovatelé namítnout nepřiměřenost omezení výkonu náboženské svobody ve vazbě výjimku, kterou vláda určila ve prospěch schůzí členů politických stran a hnutí, ale dokonce za účasti „širší veřejnosti“, které mají právo scházet se (při dodržení pravidla míst k sezení). Viz krizové opatření čl. I. bod 1. písm. b) *„zákaz podle tohoto bodu se nevztahuje na schůze, zasedání a podobné akce ústavních orgánů, orgánů veřejné moci, soudů a jiných veřejnoprávních osob nebo osob zřízených zákonem, které se konají na základě zákona, a politických stran a hnutí, a to s účastí veřejnosti nepřevyšující 100 osob s tím, že mezi jednotlivými zástupci veřejnosti je rozestup alespoň 2 metry a každý z nich má určeno místo k sezení, na kterém se převážně zdržuje, a shromáždění podle zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů.“* Zatímco některé výjimky lze pochopit (zasedání ústavních orgánů, soudů či práva se shromažďovat), tak výjimka, kterou vláda stanovila pro politické strany a hnutí nutně vyvolává dojem nadstandardního přístupu k těmto subjektům a jejich členům, když jejich schůze jsou povoleny při dodržení hygienických standardů. Ty však mohou zcela jednoznačně splnit i věřící v rámci svých náboženských obřadů, dokonce s ohledem na rozlehlost většiny sakrálních budov v naší zemi, daleko snadněji než pro již zmiňované schůze politických stran. Je skutečně paradoxní, že schůze straníků a dokonce širší veřejnosti se zajištěním rozestupů a roušek jsou povolené až do počtu 100 účastníků, avšak schůze věřících za účelem náboženského obřadu při zajištění stejných, ba

lepších hygienických standardů povolené v počtu 7 a více osob, resp. 21 a více osob povolené nejsou.

20. Navrhovatelé pak musí namítnout také nepřipustnou diskriminaci věřících dle čl. 3 Listiny, a to v přímé formě, když politické či světonázorové shromáždění osob je povoleno až do počtu 100 osob, shromáždění věřících v počtu 7 osob, resp. 21 osob již přípustné není. V takovém případě nelze v žádném případě hovořit o rovném zacházení s osobami ve srovnatelných či obdobných podmínkách.

IV. Závěrečný návrh

S ohledem na výše uvedené se navrhuje, aby Ústavní soud vydal tento nálezh:

1. V krizovém opatření vlády dle usnesení č. 958 ze dne 30.9.2020, vyhlášeném pod č. 392/2020 Sb., se dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů z r u š u j í v článku II. bodě 3. slova „nejvýše však 100 osob,“ a dále slova „v průběhu bohoslužby se nezpívá“.

2. V krizovém opatření vlády dle usnesení č. 995, vyhlášeném pod č. 399/2020 Sb., se dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů z r u š u j í v článku II. bodě 3. slova „nejvýše však 100 osob,“ a dále slova „v průběhu bohoslužby se nezpívá“.

3. V krizovém opatření vlády dle usnesení č. 996, vyhlášeném pod č. 400/2020 Sb., se dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů z r u š u j í v části bodu I.1. písm. a) slova „bohoslužby a jiné náboženské obřady,“.

4. V krizovém opatření vlády dle usnesení č. 1021, vyhlášeném pod č. 407/2020 Sb., se dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů z r u š u j í v části bodu I.1. písm. a) slova „bohoslužby a jiné náboženské obřady,“.

skupina senátorů Parlamentu ČR,

jednající Ivem V a l e n t o u, senátorem

zastoupení JUDr. Stanislavem P o l č á k e m, advokátem